

VERSLAGEN VAN DE MAANDELIJKSE BIJEENKOMSTEN

Te Maastricht op 2 april 1981.

De secretaris opende de bijeenkomst met een welkomstwoord aan de heer Bless en zijn echtgenote Mevrouw M.C. Fernandez- Narvaiza. Dr. M. Bless is de toekomstige nieuwe directeur van het Natuurhistorisch Museum. Hij is op 10 maart j.l. door de gemeenteraad van Maastricht verkozen als opvolger van Dr. D. Montagne en zal per 1 juli a.s. in dienst treden. De secretaris sprak de overtuiging uit dat niet alleen het Natuurhistorisch Museum, maar ook ons Genootschap met de heer Bless als directeur van het museum een goede tijd tegemoet gaan. De heer P.J. Felder werd ingeleid met een woord van dank voor het feit dat hij besloten had om enkele belangwekkende resultaten van zijn jarenlang onderzoek aan een deel van de fauna van het Limburgse kalkpakket als een primeur aan de leden van ons Genootschap bekend te maken, direct nadat hij hierover in Spanje tijdens een internationaal geologisch congres een lezing gegeven had. Zijn interessant verhaal (dat in het aprilnummer al gepubliceerd is) zorgde voor een geanimeerde discussie, wat er op wijst dat zijn originele wijze van onderzoek en de resultaten hiervan samen met de interpretatie, iedereen erg heeft aangesproken. Gezien het belang van dit onderzoek zal hierop nog zeker een vervolg te verwachten zijn.

Te Heerlen op 13 april 1981.

Door de aanwezigen werd wat materiaal mede gebracht, o.a. een Gele dovenetel met zilverwitte vlekken op de bladeren. Dit komt vaker voor. Bij de Gevlekte dovenetel komen eveneens planten voor met gevlekte en met ongevlekte bladeren. Hierdoor is het onderscheiden van de Witte-, de Gevlekte- en de Gele dovenetel in niet-bloeiende toestand vrij lastig. Bij de Gele dovenetel zijn de bladeren wat meer gesteeld, vooral de bladeren onder aan de stengel. De bladrand is iets grover getand dan bij de Witte dovenetel en iets fijner dan bij de Gevlekte dovenetel. De bloeiende takken van de Gele dovenetel dragen smallere en grover getande bladeren dan de niet-bloeiende, meestal zijn ze ook wat donkerder groen getint.

Ook werd een blad van *Macleaya cordata* meegebracht. Dit is een zeer fraai en van alle andere planten afwijkend blad. De plant behoort tot de Papaver-familie en is min of meer blauw-groen berijpt. Het is een krachtig groeiende sierplant uit Oost-Azië, die tot meer dan 2 m hoog wordt en grote pluimen van kleine bloemen draagt. De meeldraden zorgen dat de bloeiwijze opvalt. De kelkblaadjes vallen, als bij vele Papaverachtigen, spoedig af. De plant heeft oranje melksap.

Een paar buisjes kalksinter, afkomstig uit een bronnetje te Elsloo. De kalkafzetting vindt plaats doordat het grondwater in de bodem, t.g.v. de wortelactiviteit van de planten, veel meer koolzuur gaat bevatten dan dat het water aan de lucht doet.

Door het hoge koolzuur-gehalte wordt er aanzienlijk meer kalk in het water opgelost. Wanneer het grondwater nu uit een bron tevoorschijn komt, ontwijkt de overmaat koolzuur en slaat een deel van de opgeloste kalk neer. Hierdoor worden allerlei voorwerpen bekleed met een laag kalksinter (= ketelsteen). Wanneer een takje wegrot, blijft er een kalkbuisje over.

Een bloem van een witte Bosanemoon vertoonde een misvorming. We hadden hier een voorbeeld van vergroening (chlorantie). Dit is een verschijnsel van bloemontbinding (antholyse), die o.a. kan worden veroorzaakt door mijten. Hierbij kunnen allerlei stadia optreden tussen een normale tak en een normale bloem in. Door het bestuderen van deze tussenstadia wordt vaak inzicht verkregen in de oorsprong en het ontstaan van de diverse delen van de bloemen zoals we deze nu kennen.

Tot slot volgde een korte beschouwing en gedachtenwisseling over het begrip "soort" aan de hand van een samenvatting hierover van onze botanische werkgroep. Zoals bij vele gevallen in de biologie, blijkt ook hier, dat de regel die wordt gesteld door de uitzonderingen wordt bevestigd. We vinden die in allerlei groepen, zowel bij planten als bij dieren. Bijvoorbeeld vruchtbare kruisingen bij orchideeën, maar ook bij amfibieën.

Rectificatie

In het artikel "Over het voorkomen van de drie Nederlandse Ratelaar (*Rhinanthus*) soorten in Zuid-Limburg en het Belgische Jekerdal" (Natuurhist. Maandblad 1981, 70 (4): (64-68) zijn de kaartjes van figuur 5 en 7 abusievelijk verwisseld.